

ÚSTR V ROCE 2024

Tisková zpráva ze dne 10. 1. 2024, Ústav pro studium totalitních režimů
Galerie Smečky, ulice Ve Smečkách 24, Praha 1

Dvě velké mezinárodní konference, desítky menších konferencí a seminářů, výstavy, ale především rozsáhlá publikační činnost. Tak by se v kostce dala shrnout programová nabídka Ústavu pro studium totalitních režimů (ÚSTR) na rok 2024. V plánu je vydání devětatřiceti nových knih, pět překladových knih, proběhne celá řada vzdělávacích akcí a v listopadu se ve spolupráci s Úřadem vlády ČR uskuteční mezinárodní konference k 35. výročí pádu komunismu. Nejbližší lednovou událostí jsou „Ceny ÚSTR“. Slavnostní ceremoniál se uskuteční v úterý 16. 1. 2024 v prostorách Senátu Parlamentu ČR.

PATNÁCTÝ ROČNÍK PRO PATNÁCT OCEŇENÝCH

Zpěvačka Marta Kubišová, spisovatel Jáchym Topol či signatář a mluvčí Charty 77 Jan Litomiský – a spolu s nimi ještě dvanáct dalších osobností převezmou ocenění, které Ústav pro studium totalitních režimů letos předává již popatnácté, nyní opět pod původním označení *Cena Václava Bendy*. Ceny jsou udělovány osobnostem, které se v minulosti nebály veřejně vystupovat proti režimu, násilí a totalitě, přispěly k poznání soudobých dějin či historickému bádání nebo se zasloužily o mimořádný úspěch na poli zkoumání nedávné historie. Od roku 2009 do roku 2023 tak získalo medaili 190 osobností, letošním ročníkem se číslo navyšuje o 15 statečných. Nejstarší držitelkou ceny byla tehdy žijící, devětatřicetiletá nizozemská teoložka Hebe Charlotte Kohlbrugge, která ji získala v roce 2013 a letos to bude pouze o rok mladší Libuše Musilová. Bývalá aktivistka a politická vězeňkyně z 50. let 20. století přijede plaketu převzít osobně. Slavnostní ceremoniál se letos uskuteční 16. 1. 2024 v prostorách Senátu Parlamentu České republiky pod záštitou Jiřího Drahoše, 1. místopředsedy Senátu Parlamentu ČR, a Jiřího Oberfalzera, místopředsedy Senátu PČR.

NOVÉ KNIŽNÍ TITULY

Atraktivnímu edičnímu plánu pro rok 2024 mají vévodit tři ojedinělé tituly, první dva díly **Dějiny Státní bezpečnosti** (Milan Bárta a kol.), čtyřsvazkový **Popravení z politických důvodů v Československu 1945–1989** (Petr Mallota, ed.), v neposlední řadě pak **Velký teror na Ukrajině 1937–1938: perzekuce české menšiny** (Jan Dvořák a kol., ed.). Posledně jmenovaná publikace se dostává na pulty již v lednu a představuje první knižní titul roku 2024.

NÁZEV JAKO PŘEKVAPENÍ? CIRKUS ÚSTR BUDE!

Ambiciózní programové koncepce je větší propojení s kulturou a uměním a zcela jistě by neměly chybět ani nadsázka a humor. To ostatně dokládá i název nového diskusního cyklu „CIRKUS ÚSTR“, který připravil Odbor výzkumu a vzdělávání ve spolupráci s Knihovnou Václava Havla. Je třeba zdůraznit, že název **CIRKUS ÚSTR** vyjadřuje nadsázku, nikoli zmatek. Odkazuje totiž na antický „circus“, amfiteátr okrouhlého tvaru, v němž mimo jiné probíhaly gladiátorské zápasy. A zároveň i na kulatý stůl jako symbol rovnosti těch, kteří u něj sedí a diskutují či polemizují. Cílem pak je vnášet do veřejného prostoru témata z dějin 20. století, která lze reflektovat z nových perspektiv.

Proto je například lednovým tématem transgenerační trauma, v březnu proběhne debata k paměti a umění ve veřejném prostoru.

NOVÁ LITERÁRNÍ CENA

Na jaře letošního roku bude vyhlášena Literární cena Waltera Sernera, která je určena středoškolským studentům. Jedná se vůbec o první ocenění, které ÚSTR směřuje do oblasti literární a esejistické tvorby k tématu druhé světové války, holokaustu či soužití Čechů, Němců a Židů ve střední Evropě, problematiku svobody a nesvobody, xenofobie a rasové nenávisti, občanské odvahy, stejně jako evropanství a smíření mezi lidmi a národy.

Pojmenována je po Walteru Sernerovi (1889–1942), všestranném literátu, umělci a intelektuálovi, spoluzakladateli dadaismu a oběti holokaustu, rodák z Karlových Varů, jenž je spojen s Prahou, Vídní, Římem, Berlínem, Paříží, Rigou a dalšími evropskými městy.

MEZINÁRODNÍ KONFERENCE

Zajímavá kolokvia a vzdělávací semináře určené pro odbornou i širší veřejnost tvoří významnou část celé programové nabídky. Na podzim loňského roku rezonovala mezinárodní konference Ruský imperialismus a podobně laděný formát bude mít i připravovaná mezinárodní konference k 35. výročí pádu komunismu s názvem **(Ne)vyrovnání s komunistickou minulostí v evropské perspektivě**. Rozsáhlé mezinárodní kolokvium konané na podzim v prostorách Lichtenštejnského paláce připravuje Ústav pro studium totalitních režimů ve spolupráci s Úřadem vlády ČR a zahraničními partnery.

Neméně významná je však i otázka odhalování archivů NKVD/KGB potažmo sovětské státní policie na Ukrajině mezi lety 2014 – 2024 a tedy další téma pro mezinárodní konferenci, konanou na jaře ve spolupráci s Ministerstvem zahraničních věcí ČR.

V průběhu celého roku ÚSTR uspořádá řadu dalších událostí, například seminář k srpnovým událostem roku 1969, či tradiční letní školu církevních dějin

www.ustrcr.cz

Sledujte nás dále na sociálních sítích:

 [Facebook](#)

 [Instagram](#)

 [X \(Twitter\)](#)

 [Youtube](#)

ÚSTAV PRO STUDIUM TOTALITNÍCH REŽIMŮ (ÚSTR) je organizační složkou státu, do jehož činnosti lze zasahovat pouze na základě zákona. (Činnost a poslání ÚSTR jsou ukotveny Zákonem o Ústavu pro studium totalitních režimů a o Archivu bezpečnostních složek 181/2007 Sb. ze dne 8. 6. 2007). Definuje se jako paměťová instituce zkoumající dobu nacistické okupace 1939–45 a dobu komunistické nadvlády 1948–1989. Poskytuje veřejnosti výsledky své činnosti, zejména zveřejňuje informace o době nesvobody, o období komunistické totalitní moci, o činech a osudech jednotlivců, vydává a šíří publikace, pořádá výstavy, semináře, odborné konference a diskuse. Spolupracuje s vědeckými, kulturními, vzdělávacími a dalšími institucemi za účelem výměny informací a zkušeností v odborných otázkách, stejně tak se zahraničními institucemi a osobami, které mají obdobné zaměření. Podřízenou organizací ÚSTR je **Archiv bezpečnostních složek (ABS)**, který spravuje veškeré písemnosti všech bezpečnostních složek z doby nacismu i komunismu, tedy nejenom Státní bezpečnosti, ale i Veřejné bezpečnosti, civilní a vojenské rozvědky. Ředitelem Ústavu pro studium totalitních režimů je od 1. 5. 2022 Ladislav Kudrna.

KONTAKT PRO NOVINÁŘE:

Ústav pro studium totalitních režimů:

Petra Jungwirthová, vedoucí tiskového odd./tisková mluvčí, M: 770 172 146, EM: press@ustrcr.cz